

Uit het referaat in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*, bldz. 1560, en uit de mededeeling van LEITNER in *Zeitschrift für ärztl. Fortbildung*, n°. 21, was mij bekend, dat deze sublimaat in de aderen spuit. Tot intramusculaire toediening ging ik over om deze redenen: Inspuiting van een 1 pro mille sublimaat-oplossing in de aderen lijkt mij niet onbedenklijk wegens de kans op embolie. De resorptie van in de spieren gespoten sublimaat-oplossing heeft, blijkens onze ervaring bij lues-behandeling opgedaan en nu weer bij de griep bevestigd, behoorlijk snel en voldoende plaats. Ten slotte verdient voor den arts, die tijdens een pandemie soms zuinig moet zijn op zijn minuten, de meest eenvoudige en daardoor minst tijdroovende wijze van toediening de voorkeur.

Bevatte dus de mededeeling (of moet ik zeggen terechtwijzing?) van collega KINGMA BOLTJES in zakelijk opzicht voor mij niets nieuws, wel werd ik getroffen door den aanhef ervan. De daarin klakkeloos geuite beschuldiging aan het adres van „een groot deel der Nederlandsche artsen”, dat zij een of andere behandelingswijze instellen, niet op hun eigen, geneeskundige aanwijzing, maar „toegevende aan den drang van het door courantenberichten misleide publiek”, acht ik een enormiteit, een ernstige bestrijding niet waard. Eenige nadere opheldering van collega KINGMA BOLTJES over de vraag, waardoor hij zich gerechtigd acht tot een dergelijke uitspraak, komt mij niet ongewenscht voor.

Apeldoorn, 23 December 1918.

J. C. P. J. VORSTER.

VEREENVOUDIGING VAN DE METHODE VAN BEHANDELING VAN ULCERA CRURIS MET LIJMVERBAND-METZLAR.

Nadat in het *Nederl. Tijdschrift v. Geneesk.* van 16 Sept. 1905 C. METZLAR zijn methode van behandeling van beenzweren (ook zeer uitgebreide en menigvuldige) met lijmverband medegedeeld heeft, zullen vele collegae met mij ervaren hebben de werkelijk verbluffende uitkomsten, met deze als bekend te onderstellen methode te bereiken, evenzeer de waarheid van zijn bewering, dat onder 2 of 3 lijm-loop-verbanden binnen eenige weken genezing wordt verkregen; doch tevens, dat èn voor patiënt èn voor geneesheer het aanleggen van een tweede of derde lijmverband onaangenaam en omslachtig is. Het verheugt mij daarom te kunnen mededeelen, dat dezelfde uitkomsten, naar mij is gebleken, ook onder zeer ongunstige omstandigheden, te verkrijgen zijn met éénzelfde lijmverband, wanneer na twee weken van het verband *alleen* worden verwijderd enkele stukken ter plaatse van de zweren en men dagelijks daarop laat aanbrengen een dik laagje gaas met de zalf:

oxydi zinci
amyl. trit. \overline{aa} 10
vaselin. 20,

waarna zwachtelen. Evenals het wegknippen van het geheele verband, gaat het verwijderen van de enkele stukken in een minimum van tijd, het beste met de gipsschaar. De huid van het onderbeen blijft onder het voortdurende lijmverband geheel gaaf. In tijden van overstelpende drukte, zooals wij die pas achter den rug hebben, en van duurte en schaarschte der middelen, is een en ander zeker nog van des te meer belang.

Haarlem, 22 December 1918.

Dr. N. J. M. FAÇEE SCHAEFFER.

DE DIËTKUUR VAN PROCHOWNICK.

Colléga KLUMPER veroordeelt in zijn schrijven in het nummer van 28 December van dit *Tijdschrift* dit diëet op de volgende gronden: 1°. Geen verloskundige zag daarvan ooit eenig gevolg; 2°. Dit hongerdiëet leidt tot verzwakking van moeder en kind. Beide beweringen zijn volmaakt onjuist. Persoonlijk heb ik verscheidene gevallen met dit diëet met uitstekend gevolg behandeld, evenals vele collegae in het buitenland en ook in ons land.

En ad 2°. Het diët lijkt in de verste verte niet op een hongerdiët, zoodat het bijhalen van den voedselnood in Duitschland en in ons land als iets zeggend ten nadeele er van volstrekt niets wil zeggen. Ik zou zelfs durven beweren, dat het in Duitschland tijdens den oorlog in het geheel niet kon worden toegepast en in ons land uiterst bezwaarlijk. De zwangeren toch, die deze kuur willen toepassen, moeten een diët volgen, dat in hoofdzaak overeenkomt met dat noodig voor lijders aan diabetes, waarbij zij meer dan de noodige physiologische hoeveelheid per dag krijgen, zoodat dan ook geen enkele waarnemer eenigen ongunstigen invloed op de moeders kon vaststellen. Evenmin werkt het diët op den groei van het kind, want allen werden geboren normaal lang. De hoofdzaak echter, weeke schedelbeenderen, waardoor de schedel makkelijker vervormbaar wordt, en dikwijls geringe vctlaag, wordt door dit diët wel bereikt en daardoor een meestal gemakkelijke geboorte. Over de waarde en de uitwerking van bedoeld diët wensch ik echter verder niet in discussie te treden, daar hierover genoeg literatuur te raadplegen valt. Het was mij alleen te doen om de gronden, waarop collega KLUMPER het veroordeelt, als ondeugdelijk te doen kennen.

Nijmegen, December 1918.

J. HASPELS.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Sterfte aan influenza in October 1918.

In de *Nederlandsche Staatscourant* van 19 December 1918, n°. 296, is opgenomen een overzicht van de sterfte in de maanden juli tot en met September en^e in October 1918 ten gevolge van de z.g.n. Spaansche griep, en van die doodsoorzaken, waarmede deze ziekte dikwijls gepaard gaat, n.l. acute bronchitis, broncho-pneumonie, croupeuse pneumonie en aandoeningen der pleuraholte. Dit overzicht is opgemaakt door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Het optreden van de tegenwoordige griep-epidemie uitte zich het eerst in de sterftecijfers over Juli met 98 gevallen, welk aantal in Augustus steeg tot 534 gevallen, om in September weder tot 183 gevallen te verminderen. Het geheele aantal gevallen aan griep in die drie maanden was 815 of 0.49 per 1000 zielen per jaar, terwijl in de afgelopen vijf jaren slechts gemiddeld 0.08 per 1000 inwoners aan griep stierven. In October was de sterfte aan griep ruim elf maal zoo groot als gemiddeld in de maanden Juli, Augustus en September; het aantal gevallen beliep n.l. 3017 of gemiddeld 5.39 per 1000 inwoners per jaar, d. i. ruim 67 maal zoo hoog als gemiddeld in de jaren 1913 tot 1917.

De sterfte aan griep alleen was in October het hoogst in Overijssel, 546 gevallen of 15.17 per 1000 inwoners. De navolgende gemeenten, waarachter tusschen haakjes telkens is medegedeeld de sterfte aan griep per 1000 zielen en per jaar, vertoonen buitengewoon hoge cijfers: Vriezeveen (140), Stad Hardenberg (103), Den Ham (84) Oldenzaal (42), Ambt Hardenberg (33), Losser (27), Rijssen (23), Weerselo (20) en Ambt Ommen (17). Na Overijssel was Noordholland het ongunstigst, 825 dooden, d. i. 7.79 per 1000 inwoners en wel met zeer hoge cijfers voor Blaricum (85), Huizen (34), Laren (32), Muiden (26), Egmond aan Zee (23), Assendelft (21), Krommenie (16), Weesperkarspel (17), Zandvoort (17), Nieuwer-Amstel (15), Sloten (12) en Amsterdam (11). Ook in Gelderland met 411 dooden, dat is 6.82 per 1000, was de influenza-sterfte groot en geven de navolgende gemeenten hoge cijfers: Scherpenzeel (36), Maurik (29), Wijchem (26), Renkum (24), Zaltbommel (22), Neede (20), Nijkerk (20), Steenderen (19), Pannerden (18), Overasselt (12), Wamel (11), Wisch (11), Zelhem (10) en Zevenaar (10).

Het minst heeft de griep in Friesland gewoed: 1.56 per 1000 inwoners. Ook